

Συνέντευξη στον
ΑΝΤΡΕΑ ΚΗΜΗΤΡΗ

«Ο κ. Γκουτέρες εξέφρασε την πρόθεσή του να επανεμπλοκεί στο Κυπριακό με σκοπό την επίλυση του στη διάρκεια της θητείας του», δηλώνει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο υπουργός Εξωτερικών Κωνσταντίνος Κόμπος, αναφερόμενος στη συνάντησή που είχε με τον γ.γ. ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη τον Ιούλιο. Αναφέρει ότι ο γ.γ. εξέφρασε τη διάθεση για επανεμπλοκή στο Κυπριακό με τον διορισμό απεσταλμένου, υπό την προϋπόθεση ότι θα ξεκαθαρίσουν οι προθέσεις της Τουρκίας. Ο κ. Κόμπος χαρακτηρίζει διαφορεόμενα τα μηνύματα που αποστέλλονται μέχρι στιγμής από τον κ. Ερντογάν. Ο υπουργός Εξωτερικών εκφράζει έντονη ανησυχία για την σε βιομηχανική κλίμακα παράνομη ανάπτυξη σε κατεχόμενες περιοχές και επισημαίνει ότι είναι υπό επεξεργασία ένα πλήρες πακέτο μέτρων προς αντιμετώπιση αυτών των κινήσεων στον βαθμό που είναι εφικτό.

- Τι κρατάει από τη συνάντησή σας με τον κ. Γκουτέρες;
- Την πρόθεσή του να επανεμπλοκεί στο Κυπριακό με σκοπό την επίλυση του στη διάρκεια της θητείας του.
- Σας το είπε αυτό ξεκάθαρα;
- Μάλιστα. Λέχθηκε ότι αυτή είναι η πρόθεσή του, ότι στην κατ' ιδίαν συνάντησή που είχαμε, αλλά ενώπιον άλλων.

Του ζήτησα να μείνουμε για λίγο οι δυο μας για να του απαντήσω οποιοδήποτε ερώτημα μπορεί να είχε για την πλευρά μας και για να του θέσουμε κι εμείς κάποια ζητήματα.

- Πώς προέκυψε η κατ' ιδίαν συνάντησή;
- Του ζήτησα να μείνουμε για λίγο οι δυο μας για να του απαντήσω οποιοδήποτε ερώτημα μπορεί να είχε για την πλευρά μας και για να του θέσουμε κι εμείς κάποια ζητήματα στην κατ' ιδίαν συνάντησή που είχαμε, αλλά ενώπιον άλλων.
- Σε βασικό κ. υπουργέ. Πάντως, είναι σημαντικό ότι σας ανέφερε ότι θέλει να λύσει το Κυπριακό, την ώρα που η τουρκική πλευρά έχει αυτά την στάση. Είπε πως σκέφτεται να την επαναφέρει στις ράγες;
- Εδώ είναι που θεωρούμε ότι επεδίωξε η προσπάθειά μας σε επίπεδο Ε.Ε. Η λογική μας αμοιβαία επιθυμία κατάστασης στα ευρωπαϊκά με δέσμη κινήσεων προς την Τουρκία και το ζήτημα διορισμού Ευρωπαίου απεσταλμένου δημιουργήσει κινήματα στο Κυπριακό. Συνεπώς, όταν η Ε.Ε., σημαντικά κράτη-μέλη και η αμερικανική πλευρά βλέπουν ένα παράθυρο ευκαιρίας, αυτό ενθαρρύνει τον γ.γ. ότι το διεθνές περιβάλλον ευνοεί την επανέναρξη μιας διαδικασίας και άρα απομένει να ξεκαθαρίσει ποιες είναι οι πραγματικές προθέσεις της Τουρκίας. Στο τέλος

«Στη Νέα Υόρκη, αναμένουμε να υπάρξει συνάντηση ηγετών με τον γ.γ. και κυρίως ουσιαστικό αποτέλεσμα, όπως διορισμός απεσταλμένου» δηλώνει στην «Κ» ο υπουργός Εξωτερικών Κωνσταντίνος Κόμπος.

Κωνσταντίνος Κόμπος, υπουργός Εξωτερικών

Πρόθεση Γκουτέρες, να λύσει το Κυπριακό μέχρι το τέλος της θητείας του

Εξέφρασε τη διάθεση για επανεμπλοκή με τον διορισμό απεσταλμένου, υπό την προϋπόθεση ότι θα ξεκαθαρίσουν οι προθέσεις της Τουρκίας

- Για να κάνει τι;
- Θα είναι η συνέχεια της διεκδίκησης των επόμενων βημάτων που έχουν ως σκοπό τον διορισμό απεσταλμένου. Και για να πραγματοποιηθεί το έδαφος ενόψει Τ.Σ. ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη τον Σεπτέμβριο.
- Μας ζήτησε κάτι συγκεκριμένο ο κ. Γκουτέρες;
- Αναμένει από όλα τα μέρη να προβούν σε ενέργειες που δεν θα δημιουργούν αρνητικό κλίμα ή τετελεσμένα. Αυτό είναι σημαντικό, διότι οτιδήποτε συμβεί σε Βαρών, ΑΟΖ ή νεκρή ζώνη θα φέρει αντίστροφη του κλίματος. Από κει και πέρα, υπάρχει μια συζήτηση για μέτρα που αφορούν την τουρκοκυπριακή κοινότητα ή αν θέλετε κινήσεις καλής θέλησης. Έχουμε επεξεργαστεί μια σειρά από τέτοιου είδους μέτρα που όμως συνιστούνται με την στάση της άλλης πλευράς και την όλη πρόοδο της διαδικασίας.
- Αυτό το ζήτησε ο κ. Γκουτέρες;
- Ο γ.γ. έχει ρωτήσει και εγγυήθηκε ότι επεξεργάζομαστε μέτρα που αφορούν την καθημερινότητα που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ευνοϊκότερο κλίμα. Το ζητούμενο, όμως, είναι η ισορροπία, δηλαδή να μην ενθαρρυνθεί η ρητορική περί δυο κρατών, και να ενισχυθεί πραγματικά το θετικό κλίμα

- με επίδραση στην επαναφορά στις διαπραγματεύσεις.
- Μπορείτε να γίνετε πιο συγκεκριμένος;
- Όχι σε αυτό το στάδιο.
- Είστε ζητήσαμε κάτι συγκεκριμένο;
- Να προχωρήσει το συντομότερο σε διορισμό απεσταλμένου, διότι αυτό θα είναι καταλύτης για να ξεκινήσει μια διαδικασία διαπραγματεύσεων.
- Γιατί δεν διορίζει απεσταλμένο;
- Τον απασχολούν δύο ζητήματα. Το κυριότερο είναι οι προθέσεις της τουρκικής πλευράς. Το δεύτερο είναι το κακό προηγούμενο με τη διαφωνία που υπήρχε στο παρελθόν για τους όρους εντολής του απεσταλμένου.
- Τι αναμένετε να γίνει στη Νέα Υόρκη τον Σεπτέμβριο;
- Αναμένουμε να υπάρξει συνάντηση ηγετών με τον γ.γ. και κυρίως ουσιαστικό αποτέλεσμα όπως διορισμός απεσταλμένου.
- Μπορούμε να πούμε ότι «κλείδωσε» η τριμερής και ότι θα ανακοινωθεί διορισμός απεσταλμένου;
- Όχι.
- Όταν του είπατε ότι θέση μας είναι επανέναρξη των διαπραγματεύσεων από εκεί που διακόπηκαν στο Κραν Μοντανά με το πλαίσιο

- του να αποτελεί αντικείμενο διαπραγματεύσεων, πώς αντέδρασε;
- Σε καμία από τις επαφές μας σε ανώτατο επίπεδο δεν τέθηκε ζήτημα για το που στέκει η πλευρά μας σε αυτό το θέμα. Η θέση μας είναι επανεκκίνηση από το σημείο που διακόπηκε η διαδικασία στο Κραν Μοντανά, όπου σταματήσαμε κατά τη συζήτηση των έξι σημείων του πλαισίου Γκουτέρες. Υπενθυμίζω, δεν είχαν συμφωνηθεί τα έξι σημεία.
- Και δεν έχει πρόβλημα ο κ. Γκουτέρες με αυτή τη θέση που περιγράψατε;
- Δεν έχει εκφραστεί καμία απολύτως θέση επί του ζητήματος τούτου, όχι μόνο από τον κ. Γκουτέρες, αλλά από οποιοδήποτε.
- Πώς βλέπει την πρωτοβουλία μας για ενεργότερη εμπλοκή της Ε.Ε.;
- Δεν την βλέπει ανταγωνιστικό και αντιλαμβάνεται τη χρησιμότητα. Αν δεν υπήρχε η κινήσιμη κατάσταση επίπεδο Ε.Ε., τι άλλο έχει αλλοδίε για να ασχοληθεί ξανά ο γενικός γραμματέας; Τίποτα. Γι' αυτό θεωρούμε ότι η προσπάθειά μας σε επίπεδο Ε.Ε. έχει δημιουργήσει κινήσιμη κατάσταση και έχει επιδράσει στο πώς ο γ.γ. τοποθετήθηκε σε αυτή τη φάση.
- Μας ρώτησε τι παραπάνω θέλου-

- με από την Ε.Ε. και ζητάμε ενεργότερη εμπλοκή;
- Μάλιστα. Ερωτηθήκαμε τι διακρίνα από την κ. Ντακάρλο να αναλύσουμε σε λεπτομέρεια πως είναι διαφορετική αυτή η προσέγγιση από τον ρόλο που είχε στο παρελθόν η Ε.Ε. Επεξηγήθηκε το σκεπτικό και η θέση ότι δεν λειτουργούν ανταγωνιστικά τα δύο.
- Έχουμε νεότερα για τον διορισμό Ευρωπαίου απεσταλμένου;
- Παραμένει στο τραπέζι των συζητήσεων. Εμείς θέλουμε επανέναρξη ουσιαστικών διαπραγματεύσεων. Διαδικαστικά απαιτείται απεσταλμένος, και στο παρελθόν διοριζόταν δώδεκα στις οδούς του ΟΗΕ. Αν αυτό συνοδεύεται με διορισμό Ευρωπαίου απεσταλμένου, ακόμη καλύτερα.
- Έχουν εμπλοκή στη διαδικασία οι ΗΠΑ;
- Οι ΗΠΑ εμπλέκονται σε ζητήματα γεωστρατηγικού ενδιαφέροντός τους. Θεωρώ ότι δεν θα μπορούσε να προχωρήσει η οποιαδήποτε διαδικασία σε οποιοδήποτε χρονική στιγμή χωρίς η αμερικανική πλευρά να έχει συγκεκριμένες θέσεις, απόψεις και ρόλο.
- Προκύπτει κάτι σχετικό από την τηλεφωνική επικοινωνία που είχατε με τον κ. Μπλίνκεν;
- Είχα μια τηλεφωνική συνομιλία 30 λεπτών με τον κ. Μπλίνκεν που εστίασε στο Κυπριακό, την καθαρή θέση της Κύπρου στο ουκρανικό, διμερή ζητήματα και περιφερειακά θέματα. Εξέφρασε την στήριξη του στην ΔΔΟ και απέρριψε την οποία συζήτηση για δυο κράτη. Ζήτησε τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να συνδράμουν οι ΗΠΑ για επανέναρξη συνομιλιών.
- Τι θα μπορούσε να γίνει;
- Να ασκηθούν πιέσεις στην τουρκική πλευρά ώστε τα μηνύματα που λαμβάνει ο γ.γ. ΟΗΕ να είναι τέτοια που να μπορεί να προχωρήσει στον διορισμό απεσταλμένου.
- Τι μηνύματα έστειλε ο κ. Ερντογάν μέσα από τις επαφές του με Ευρωπαίους ηγέτες;
- Μηνύματα διαφορεόμενα και μικτού περιεχομένου. Κάποτε αφήνεται να εννοηθεί διάθεση για επανεμπλοκή στις διαπραγματεύσεις, άλλοτε ζητείται χρόνος και άλλες φορές οι απαιτήσεις είναι στην γραμμή περί κυριαρχικής ισοτιμίας και δύο κρατών.
- Διάθεση επανεμπλοκής από την τουρκική πλευρά στο πλαίσιο του ΟΗΕ;
- Πίνεται με έναν τρόπο που αφήνεται να εννοηθεί ότι υπάρχουν περιθώρια προσαρμογής. Αλλά από μόνο του δεν σημαίνει κάτι, διότι το ζητούμενο είναι η επανέναρξη εντός πλαισίου.
- Ζήτησε κάτι συγκεκριμένο στα ενεργήματα;
- Δεν μας έχει μεταφερθεί κάτι τέτοιο. Σε πολιτικό επίπεδο δεν μας έχει τεθεί η διασύνδεση των ενεργημάτων από άποψη προσαρμογής κινήσεων από την πλευρά μας και θεωρούμε ότι αυτό δεν θα μπορούσε να γίνει αποδεκτό.
- Είπε κάτι συγκεκριμένο στον κ. Μπιστότσκι για το Κυπριακό;
- Δεν νομίζω ότι από εκείνη τη συνάντηση προκύπτει μια καταληκτική απάντηση για το Κυπριακό σε βαθμό που να μας δίνει ξεκάθαρη τοποθέτηση για το που πάει το πράγμα.
- Για τις σχέσεις Αθηνών - Λευκωσίας;
- Υπάρχει πλήρης συντονισμός και αγαστή συνεργασία.

Επεξεργάζομαστε μέτρα για τις παράνομες αναπτύξεις στα κατεχόμενα

- Υπάρχει κάποιο ορόσημο σε ευρωπαϊκό επίπεδο;
- Είναι σημαντική η έκθεση για τα ευρωπαϊκά, που θα παρουσιαστεί στο ευρωπαϊκό συμβούλιο τον Οκτώβριο σε επίπεδο ηγετών. Το σημαντικό είναι ότι Κυπριακό και ελληνιστοτουρκικά είναι μέρος της εξίσωσης των ευρωπαϊκών.
- Θα αποτυπωθεί στην έκθεση η δέσμη κινήσεων προς την Τουρκία;
- Η έκθεση Οκτωβρίου θα είναι σημαντικό στοιχείο προς αυτή την κατεύθυνση. Όμως το πλαίσιο από απόψεις βλαστικών αρχών απαιτώντας έχει ήδη διαμορφωθεί και είναι το Κυπριακό και τα ελληνιστοτουρκικά.
- Πια είναι η προσέγγισή σας σχετικά με το κίνητρο είτε προς την Τουρκία είτε προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα;
- Αφορά μια βήμα με βήμα κατάσταση. Χρειάζεται προσοχή είτε μιλώμε για κίνητρα προς την τουρκοκυπριακή πλευρά είτε προς την Τουρκία. Αν αυτά αρχίσουν να δίνονται πριν υπάρξει ουσιαστική δέσμευση στη διαδικασία, αυτό θα είναι αντιπαραγωγικό. Η ύπαρξη δέσμευσης και προόδου είναι σημαντικό.
- Είπατε βήμα, βήμα. Αυτό παραπέμπει σε μια εξελικτική προσέγγιση της λύσης;
- Όχι. Η προσφορά των ευρωπαϊκών κινήσεων προς την Τουρκία δεν εξαρτάται μόνο από την Κύπρο. Τα κράτη-μέλη έχουν απόψεις για αυτά τα ζητήματα που άπτονται των εθνικών τους συμφερόντων. Το σημαντικό είναι ότι Κυπριακό και ελληνιστοτουρκικά είναι κομμάτι αυτής της συζήτησης.
- Υπάρχει προοπτική για άλλη συνάντηση Χριστοδουλίδα - Τατάρ πριν τη Νέα Υόρκη;
- Υπάρχει μια ανοικτή πρόσκληση του προέδρου Χριστοδουλίδα για επαφές που σε κάθε ευκαιρία επαναλαμβάνεται και εξαρτάται από την άλλη πλευρά αν θα ανταποκριθεί.

- Στο θέμα της κατεχόμενης Αμμοχώστης, η τουρκική πλευρά λέει ότι συνεχίζει κανονικά με τον σχεδιασμό της.
- Βλέπουμε μια σταδιακή προσπάθεια δημιουργίας μοχλού πίεσης στην πλευρά μας μέσω και της Αμμοχώστης. Όπως ανέφερα, οτιδήποτε συμβεί στο Βαρών, την ΑΟΖ και τη νεκρή ζώνη αντιστρέφει, αν δεν αντρίψει, την όλη προσπάθεια. Μας ανησυχία, επίσης, έντονα η σε βιομηχανική κλίμακα παράνομη ανάπτυξη σε κατεχόμενες περιοχές.
- Και τι κάνουμε;
- Επεξεργάζομαστε ένα πλήρες πακέτο μέτρων προς αντιμετώπιση αυτών των κινήσεων στον βαθμό που είναι εφικτό. Διαγνώστηκε η απουσία πλαισίου για να μπορεί να γίνουν κάποια πράγματα. Γι' αυτό

- έχουμε επαφές με ειδικούς και τη νομική υπηρεσία για να δοθεί όλες τις δυνατότητες που υπάρχουν σε αυτό το θέμα.
- Τι είδους μέτρα περιλαμβάνει αυτό το πακέτο;
- Μέτρα νομικής φύσεως, αποτροπής, περιορισμού και δημιουργίας ανησυχίας στους σφετεριστές και τους συνεργάτες τους.
- Το πλάνο που σχεδιάζουμε αφορά όλες αυτές τις περιπτώσεις, με διαφορετικές δυνατότητες όμως πραγματικές επιδράσεις ανάλογα της περίπτωσης.
- Και αυτούς που χτίζουν και όρους αγοράζουν στα κατεχόμενα;
- Μάλιστα. Όμως δεν μπορούμε να τυχουν αμοιόμορφες αντιμε-

- τώσεις όλες οι περιπτώσεις, διότι διαφέρουν μεταξύ τους. Χρειάζεται στοχευμένη αντιμετώπιση της κάθε περίπτωσης ξεχωριστά.
- Ο Ερντογάν λέει θα κτίσει στην κατεχόμενη Δερύνεια. Ποιος μπορεί να τον σταματήσει;
- Να μην είμαστε οφελείς ότι μπορούμε μονομερώς να το αποτρέψουμε, αλλά μπορούμε να δημιουργήσουμε συνθήκες ανησυχίας σε αυτούς που εμπλέκονται.
- Τι ισχύει αναφορικά με όσα είδαν το φως της δημοσιότητας για πωλήσεις ξενοδοχείων στην Αμμοχώστη και για διαφημίσεις για έναρξη κτιρίων;
- Έχουμε πλήρη εικόνα τι ισχύει, τι δεν ισχύει ή σε ποιον βαθμό είμαστε σε μια ενδιάμεση κατάσταση, αλλά δεν μπορούμε να πούμε περισσότερα πράγματα δημοσίως.